

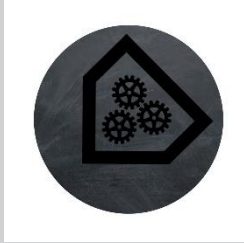
Focus op begrip

*Ontwikkeld door
Anneke Smits en Erna van Koeven*

Charlotte de Wit
Karin Weghorst
Mariëtte Konink

Pijlers binnen De Borgh

Integratie van kennis en vaardigheden

Kind in actie

Brede ontwikkeling

IKC De Borgh

Kenmerken goed onderwijs begrijpend lezen

- Rijke, authentieke teksten en goede jeugdliteratuur
- Functionaliteit
- Langere tijd werken aan één breed thema (boeken en teksten hierop afstemmen)
- Herhaald lezen van teksten
- Kennisontwikkeling is essentie
- Interessante gesprekken en actief denken

FOCUS op begrip

RIJKE BOEKENCOLLECTIE

Investeer in (serie)boeken voor vrij lezen.

ELKE DAG VRIJ LEZEN

Implementeer vrije keuze lezen (elke dag 30 minuten).

VEEL VOORLEZEN

Kies bij elk thema twee mooie voorleesboeken en lees elke dag 30 minuten voor.

BLOG
GELETTERDHEID
EN
SCHOOLSUCCES

GESPREK OVER ÉÉN VRAAG

Wat vind je mooi?

EENVOUDIGE SCHRIFTOPDRACHT

Het opvallendste vind ik.... (aanvullingen).

UITBOUWEN

Gesprekken voeren, doorvragen en schrijfopdrachten.

ZAAKVAKKEN UITBREIDEN

Maak meer tijd voor zaakvakken en integreer lezen en schrijven.

BEOORDEEL JE ZAAKVAKMETHODE

Overleg of je methode geschikt is en vervang indien nodig. Selecteer uit een geschikte methode 6 zaakvakthema's per jaar.

SELECTEER GOEDE BOEKEN + TEKSTEN

Maak bij de thema's een lijst met bijpassende voorleesboeken en zelfleesboeken. Zoek ook (multiperspectivische) teksten.

Focus op Begrip op De Borgh

- Rijke boekcollectie:
de Bibliotheek op school
- Elke dag vrij lezen
- Voorlezen
- Zaakvakken: kernconcepten - tekstset

1.

Voorlezen

Lees elke dag minstens 30 minuten voor zodat je lekker in de flow van het verhaal blijft (en het boek met 2 weken uit is). Inroosteren dus.

FOCUS

op begrip

GEWOON

VOORLEZEN

Beleef het boek terwijl je leest.
Lees expressief voor (met intonatie), maar houd het verder simpel. Dus niet acteren, geen onderbrekingen, geen uitleg of vragen.
Geniet gewoon van het voorlezen en laat het verhaal zijn werk doen.

VOORLEESTOPPERS

Kies per zaakvakthema minstens 2 [voorleestoppers](#) uit (+ een reserveboek). Dit zijn fictieboeken die prettig voorlezen, rijke taal + sterk verhaal bevatten. Kies boeken die kinderen niet zelf kiezen en ruim boven het taalniveau liggen. Zo profiteren alle leerlingen (vooral de zwakke) van rijke taal en verhalen.

VOORBEREIDING

De benodigde fictieboeken zijn meestal niet op school aanwezig. Zoek dus tijdig naar boeken die passen bij het thema en bestel ze bij de openbare bibliotheek. Goede boeken vind je [HIER](#). TIP: maak een lijst met alle voorleestoppers per thema - handig voor volgend jaar.

LANCEREN

Begin je voorleessessie met een korte samenvatting (2 minuutjes) van het verhaal van de vorige keer (doe dit zelf). Laat het uitgelezen boek in de klas en vraag wie het zelf nog eens wil lezen. Kies een kind uit die het nodig heeft voor de taalontwikkeling.

OBSERVEREN

Let tijdens het voorlezen op of de kinderen aangehaakt blijven. Probeer 20 blz. uit. Hangen ze aan je lippen dan ga je door, zo niet... kies dan een ander boek.

HOGЕ VERWACHTINGEN

Kinderen begrijpen meer dan je denkt, boeken leggen zichzelf immers uit. Alleen als je duidelijke tekenen van massaal onbegrip ziet leg je het voorlezen stil om iets te verhelderen. Als je vooral zelf denkt dat het te moeilijk is, onderdruk dan deze gedachte... en lees gewoon door :).

PRATEN OVER BOEKEN

Gebruik iedere dag na het voorlezen via denken-delen-uitwisselen de gouden vraag: Wat vond je mooi? Maak tijdens de zaakvaklessen (waar mogelijk) verbindingen met het voorgelezen boek.

DON'TS...

- Lees nooit AVI en CLIB boeken voor.
- Lees liever geen non-fictie voor.

Voorlezen op De Borgh

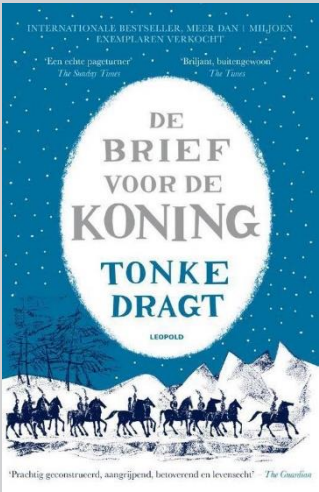
Thema: Communicatie

Over stotteren

Over de Waters-
noodramp

Over een geheime
brief en ridders

2.

Vrij lezen: de basis

Elke dag een half uur lezen uit een zelfgekozen boek is essentieel voor de opbouw van leesvaardigheid, kennis en begrip.

FOCUS

op begrip

WAT KOMT EERST...

Welk kind heeft mijn steun nodig voor boekkeuze?

RIJKE BOEKENTAAL

Taal en lezen ontwikkel je met boeken die rijke taal bevatten. Rijke taal kom je vooral tegen in fictieboeken en minder in non-fictieboeken. Vanaf groep 5 lezen kinderen geen AVI en/of Clib boeken meer in de klas omdat deze taalarm zijn.

KLASSENMANAGEMENT

Tijdens het lezen wordt niet gelopen in de klas. Elk kind is naar de wc geweest en heeft een reserveboek op tafel liggen. Voor sommige kinderen kan een geluidsbeperkende koptelefoon fijn zijn.

LERAAR: OBSERVEERT EN LEEST

Tijdens het vrij lezen observeer je het leesgedrag van de kinderen. Als dat niet meer nodig is, lees je zelf ook een kinderboek (rolmodel!).

ZELF KINDERBOEKEN LEZEN HELPT

Door zelf kinderboeken te lezen kun je kinderen boeken adviseren, de kwaliteit van de boeken inschatten voor de taalontwikkeling en makkelijker met kinderen over boeken praten. Kijk voor boekentips op leesbevorderingindeklas.nl.

GEMOTIVEERD LEZEN

LEES VEEL VOOR

Kies bij elk thema twee voorleesboeken en lees elke dag 30 minuten voor. Zorg dat deze boeken ook in de klas zijn zodat kinderen ze ook zelf kunnen lezen.

GEEF BOEKEN POSITIEVE AANDACHT

Wat vind je mooi?

Gebruik aan het eind van het vrij lezen steeds deze vraag om 5 minuutjes te praten (in duo's of klassikaal) over het boek dat ze zelf lezen. Op deze manier praten kinderen op een positieve manier over boeken.

SPRINGPLANK

Als kinderen eenmaal aan het lezen zijn probeer je ze te interesseren voor rijkere boeken in hetzelfde genre met een krachtig verhaal en meer + rijkere taal.

DOEN:

- Maak samen een top 10 van populaire boeken.
- Laat elk kind in een klassenmap de gelezen boeken (+cijfer) bijhouden.

Vrij lezen op De Borgh

Thema: Communicatie

Vrij lezen: ondersteunen

Wat als lezen nog niet fijn is?
Zoek naar dat ene sleutelboek om
de leesmotivatie aan te wakkeren.

FOCUS op begrip

SAMEN OP ZOEK

SLEUTELBOEK

Voor elk kind is er dat ene doorslaggevende boek waardoor lezen ineens leuk wordt

LEER HET KIND KENNEN

Voer gesprekjes, stel vragen, bekijk samen boeken en probeer ze uit. Achterhaal zo samen met het kind (en ouders) welk serieboek zou kunnen passen. Wanneer je zelf veel kinderboeken kent is het makkelijker om om een goede match tot stand te brengen..

BETREK HET KIND

Laat het kind meedenken over de vraag hoe lezen leuk kan worden. Vraag bijv. met wie (mede-leerling, juf, tutor), hoe (apart, in de klas, koptelefoon) met wat of wanneer lezen fijner is.

LEZEN ZONDER DREMPELS

LANCEREN

Als lezen nog niet fijn is, kun je kinderen lanceren in een boek. Je helpt ze om in het verhaal te komen door bijv. het eerste hoofdstuk voor te lezen. Wat ook werkt is voor-koor-door, tutor-en duolezen.

OPBOUWEN VAN LEESTIJD

Als kinderen nog niet fijn lezen in groep 3-4 breng je dat voor hen terug tot 15 minuten. En lees je een half uur samen hardop (voor-koor-door).

ONDERSTEUNEN

Zoek (samen met het kind) uit wat nodig is om drempelloos te lezen. Denk bijvoorbeeld aan luisterboeken, makkelijk lezen boeken (tijdelijk), een graphic novel, E-book of Yoleo. Bij elk kind werkt iets anders

Boekencollectie

Leuke boeken zorgen voor leesplezier. Zorg dat je op school over een actuele en gevarieerde boekencollectie beschikt.

FOCUS op begrip

BETREK KINDEREN

Overleg met kinderen welke boeken er beschikbaar moeten zijn. Ook niet-lezers hebben hier duidelijke ideeën over. Ga met de klas op 'mooie boeken' onderzoek in een (kinder)boekhandel of bij een NBD Biblion [boekhandel](#) (op afspraak).

VERHALENDE BOEKEN

Kies overwegend verhalende boeken (fictie en non-fictie) met rijke taal. Zoek mooie kinderboeken m.b.v. recensies van [leesbevorderingindeklas.nl](#), [NBD biblion](#), [jaapleest.nl](#), [pluizer.be](#), [jeugdbieb](#) en [kjoek.nl](#).

SERIEBOEKEN

Ga voor een uitgebreide collectie populaire serieboeken, zodat kinderen door kunnen lezen als ze enthousiast zijn. Voor veel-schrijvers (bijv. Carry Slee) geldt hetzelfde. Zoek op [kinderboeken.nl](#) naar serieboeken en vraag natuurlijk de kinderen, kinderboekhandel of biëb naar geschikte keuzes.

8 BOEKEN PER KIND

Zorg voor voldoende keuze door per kind minimaal 8 boeken aan te schaffen. Het is handig om van populaire (serie)boeken meer exemplaren te hebben.

MAKKELIJK LEZEN

Een kleine collectie makkelijk lezen boeken helpt kinderen op weg die lezen nog niet fijn vinden. Kies dus ook voor toegankelijke jeugdlektuur van bijv. kluitman. Op [makkelijklezenplein.nl](#) vind je meer boekentips.

LUISTERBOEKEN

Als lezen nog niet fijn is kunnen luisterboeken een prettige ondersteuning zijn. Boeken luister je via de [de online bibliotheek](#) (ook met app), [Yoleo](#) of [superboek](#) van passend lezen.

SAMENWERKING

Werk samen met de openbare bibliotheek. Zorg samen voor een jaarlijkse update en uitbreiding van je boekencollectie. Overleg hoe je (in de toekomst) themaboekencollecties gaat samenstellen en lenen.

BOEKEN LENEN

Kinderen kunnen iedere dag boeken lenen uit de boekencollectie van school en ook meenemen naar huis.

Ondersteunen vrij lezen op De Borgh

Leer voor je leven

3. Focus op begrip: Tekstles

- Coherente tekstset met authentieke teksten
 - Jeugdjournaal / Kidsweek / Willem Weaver
 - NOS
 - Krant / Scientias / Historica
- Introductie d.m.v. filmpje / foto / voorwerp
- Voorlezen van de tekst
- Zelf of in duo's lezen van de tekst
- Eén vraag: tekst / hoofd / hart
- Mindmap: begrip van de dag
- Schrijven over thema en teksten

Tekstles op De Borgh

- Tekstset 'Protest tegen dijkvernieuwing'
- Tekstset

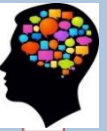

Tekst - hoofd - hart vragen

THH	
	Waar gaat deze tekst / dit boek / dit filmpje over? Wat wil de maker/schrijver je vertellen? Wie is de maker, denk je?
	Wat valt je op? / Wat is nieuw voor je? Waarover moest je nog eens nadenken? Wat had de maker beter moeten uitleggen? Waar ben je nieuwgierig naar geworden? / Waar zou je nog meer over willen weten?
	Wat voel je bij de tekst / het boek / het filmpje? Wat heeft je het meest geraakt? Heb je iets geleerd over jezelf / over jouw leven? Zijn er dingen die je wilt veranderen nadat je de tekst of het boek hebt gelezen / het filmpje hebt gezien?

Tekst - hoofd - hart schrijven

THH	Schrijven
	-Schrijf een verslag over dit onderwerp -Schrijf een eigen krantenbericht (schoolkrant) over dit onderwerp -Maak (meerkeuze)vragen (een quiz) over dit onderwerp die je klasgenoten beantwoorden. -Schrijf de hoofdzin en de kernbegrippen uit een alinea op en herschrijf de alinea in je eigen woorden. -Maak een samenvatting van de tekst. -Maak een poster waarop je dit onderwerp in beeld en tekst uitlegt. -Schrijf een instructie.
	-Bedenk een stelling over dit onderwerp. Schrijf drie argumenten voor en drie argumenten tegen de stelling op. -Schrijf je eigen mening en onderbouw met argumenten -Schrijf een brief waarin je uitleg vraagt over iets uit de tekst dat je nog zou willen weten. -Schrijf een blog over dit onderwerp waarin je laat zien wat je geleerd hebt. -Schrijf op van welke verschillende kanten je naar dit onderwerp kunt kijken (bijv. politici, <u>milieu-activist</u>, dieren etc.)
	-Schrijf een brief of een mail aan een politicus waarin je hem duidelijk maakt dat hij echt iets moet doen aan dit probleem. -Schrijf een verhaal over dit onderwerp. -Schrijf een gedicht (elfje, haiku) -Schrijf een liedtekst/rap.

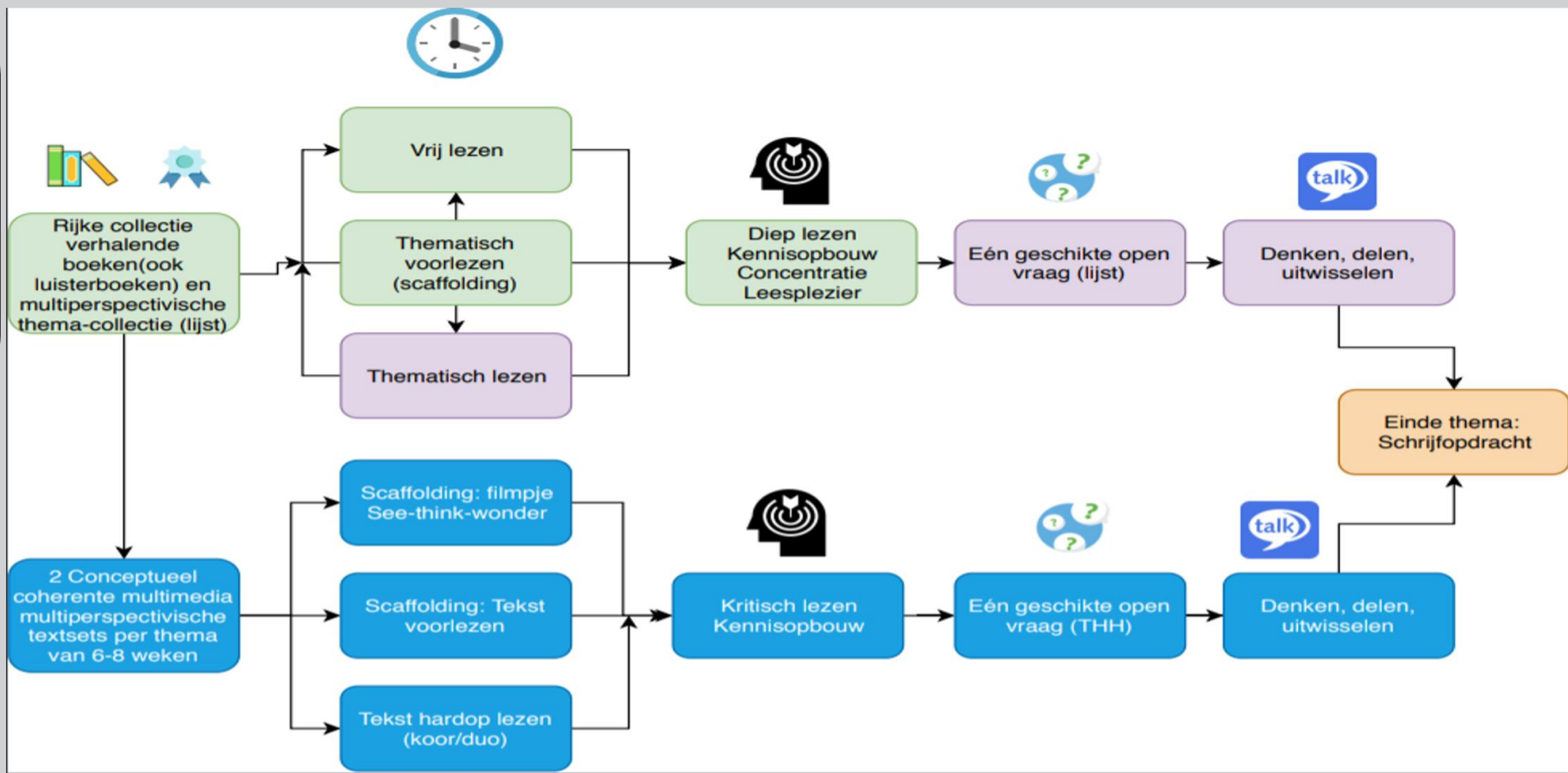

Focus op begrip: integrale methodiek

- Zaakvakken
- Lezen: leeskilometers en leesconditie - leesbevordering - leesmotivatie
- Ondersteuning leerlingen met leesproblemen
- Begrijpend lezen (inclusief woordenschat!), kennisontwikkeling, actief denken
- Mondelinge taalvaardigheid
- Schrijven

... en taal

Vragen?

Charlotte de Wit: c.dewit@eimink.nl

Karin Weghorst: k.weghorst@eimink.nl

Mariette Konink: mariette.konink@ijsselgroep.nl

[Blog: Geletterdheid en schoolsucces](#)

